

Acuzațiile Rusiei – să punem lucrurile la punct

Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei a condus la izolarea în plan internațional a Rusiei, inclusiv din perspectiva suspendării de către NATO a tuturor activităților concrete de cooperare cu aceasta.

Pentru a distra atenția de la acțiunile sale, Rusia a lansat o serie de acuzații la adresa NATO, care se bazează pe prezentarea eronată a faptelor și ignoră eforturile susținute ale Alianței în sensul construirii unui parteneriat cu Rusia.

Rusia a lansat, de asemenea, atacuri lipsite de o bază reală împotriva legitimității autorităților ucrainene și a folosit forța pentru a-și asigura controlul asupra unei părți a teritoriului Ucrainei.

Acest document pune lucrurile la punct.

Relațiile NATO-Rusia

Rusia susține că NATO a petrecut ani întregi încercând să o marginalizeze în plan internațional.

De la începutul anilor 1990, Alianța a acționat cu perseverență pentru construirea unei relații de cooperare cu Rusia în domenii de interes comun și s-a străduit să realizeze un parteneriat strategic cu aceasta.

Înainte de colapsul Uniunii Sovietice și al Pactului de la Varșovia, NATO a început să se deschidă, cu o ofertă de dialog în locul confruntării, așa cum a demonstrat fără echivoc Summit-ul de la Londra din iulie 1990 (declarația poate fi accesată [aici](#)). În următorii ani, Alianța a promovat dialogul și cooperarea prin crearea de noi forumuri, Parteneriatul pentru Pace (PfP) și Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC), deschise pentru întreaga Europă, inclusiv pentru Rusia (documentele pentru înființarea PfP pot fi accesate [aici](#) și [aici](#)).

Ca o recunoaștere a rolului unic al Rusiei în planul securității euro-atlantice, NATO și Rusia au semnat în 1997 Actul fondator privind relațiile mutuale, cooperarea și securitatea, creând Consiliul Permanent Întrunit NATO-Rusia. În 2002, NATO și Rusia au atins un nivel superior al relațiilor, prin înființarea Consiliului NATO-Rusia (NRC) – Actul fondator poate fi accesat [aici](#), Declarația de la Roma care a pus bazele NRC poate fi accesată [aici](#).

De la crearea NRC și până în prezent, NATO și Rusia au cooperat în diferite domenii, de la lupta împotriva traficului de droguri și a terorismului, salvarea submarinelor aflate în pericol și planificarea în domeniul urgențelor civile. Niciunui alt partener nu i s-a oferit o deschidere mai mare.

Deoarece a o marginaliza, NATO a tratat Rusia ca pe un partener privilegiat.

Existența neîntreruptă a NATO și extinderea Alianței

Oficialii ruși spun că Alianța ar fi trebuit desființată după încheierea Războiului Rece și că aderarea unor noi Aliați din Europa Centrală și de Est subminează securitatea Rusiei.

Alianța nu a fost desființată după încheierea Războiului Rece deoarece membrii săi au dorit să păstreze acea legătură care garantase securitatea și stabilitatea în spațiul transatlantic, așa cum se arată clar în Declarația de la Londra: „Trebuie să rămânem și pe mai departe împreună, să facem ca pacea de care ne-am bucurat în aceste patru decenii să continue”. Păstrarea valorilor după care s-a călăuzit întotdeauna a făcut ca NATO să devină mai mult decât o puternică alianță militară: a devenit un forum politic pentru dialog și cooperare.

Politica „ușilor deschise” a NATO a funcționat, funcționează și va continua să funcționeze pe baza liberei alegeri a democrațiilor europene. Când Ucraina a decis să urmeze o „politică de neapartenență la blocuri militare”, NATO a respectat pe deplin acea opțiune. Îndelunga alegație a Rusiei conform căreia NATO a încercat să forțeze Ucraina să intre în rândul membrilor săi a fost și este în continuare complet falsă.

NATO a respectat prevederile Articolului 10 al Tratatului Nord-Atlantic (care poate fi accesat [aici](#)), care stipulează că Aliații „pot, pe baza unui acord unanim, să invite să adere la acest Tratat orice alt stat european pregătit să promoveze principiile Tratatului și să contribuie la securitatea spațiului nord-atlantic”.

Între 1952 și 2009, șase dintre țările europene au decis să solicite aderarea, pe baza unui proces democratic și a respectării principiilor statului de drept. Alianții NATO au hotărât în unanimitate să accepte cererea acestora.

Extinderea NATO și a UE a ajutat țările din Europa Centrală și de Est în demersurile lor vizând parcurgerea unor reforme dificile, care trebuiau încheiate înaintea aderării. Aceasta i-a ajutat pe cetățenii statelor respective să se bucure de beneficiile unei alegeri democratice, statului de drept și ale unei creșteri economice substanțiale. Aceste eforturi au apropiat Europa de dezideratul de a fi întregită, liberă și să se bucure de pace mai mult decât oricând în decursul istoriei.

Rusia a subscris, de asemenea, la această viziune în Actul fondator. Ea s-a angajat să „creeze în Europa un spațiu de securitate și stabilitate, fără linii de diviziune sau sfere de influență” și să „respecte suveranitatea, independența și integritatea teritorială a tuturor statelor și dreptul lor intrinsec de a-și alege căile prin care să-și asigure propria securitate”.

Contrar acestor angajamente, este evident că acum Rusia încearcă să-și recreeze o sferă de influență, prin ocuparea unei părți a Ucrainei, prin menținerea unui număr mare de forțe la granițele acesteia și prin pretenția că, așa cum a declarat recent ministrul afacerilor externe Sergei Lavrov, „Ucraina nu poate să aparțină niciunui bloc”.

Rusia susține că NATO a promis să nu se extindă

Oficialii ruși susțin că oficialii SUA și ai Germaniei au promis în 1990 că NATO nu se va extinde în Europa Centrală și de Est, că nu va construi elemente militare de infrastructură și că nu va disloca permanent trupe în apropierea granițelor Rusiei.

Niciun astfel de angajament nu a fost luat vreodată și nu a existat niciodată vreo dovadă care să susțină pretențiile Rusiei. Dacă NATO ar fi făcut o astfel de promisiune, aceasta ar fi trebuit să îmbrace forma unei decizii formale, în scris, adoptate cu acordul tuturor Alianților. Mai mult decât atât, posibilitatea de a extinde NATO a fost luată în calcul doar după ani de la reunificarea Germaniei. Acest aspect nu se afla încă pe agendă în momentul în care Rusia susține că au fost făcute aceste promisiuni.

Alegațiile privind angajamentul asumat de către NATO de a nu construi elemente de infrastructură în apropierea Rusiei sunt la fel de inexacte. În Actul fondator, NATO a reiterat faptul că „în actualul mediu de securitate și în cel din viitorul apropiat, Alianța va continua să-și îndeplinească misiunea de apărare colectivă, precum și alte misiuni, mai degrabă prin asigurarea interoperabilității, integrării și capabilității de consolidare, decât prin staționarea permanentă a unor forțe combatante semnificative. Drept urmare, ea va trebui să se bazeze pe o infrastructură adecvată pentru a putea răspunde sarcinilor mai sus menționate. În acest context, când este necesar, s-ar putea apela la consolidarea forțelor, în eventualitatea apărării împotriva unei amenințări cu agresiunea sau pentru desfășurarea unor misiuni în sprijinul păcii, în concordanță cu prevederile Cartei ONU și cu principiile de bază ale OSCE, precum și în cazul exercițiilor desfășurate în concordanță cu Tratatul CFE adaptat, prevederile Documentului de la Viena din 1994 și măsurile de transparență convenite în comun”.

NATO a sprijinit, într-adevăr, îmbunătățirea unor elemente ale infrastructurii militare, precum bazele aeriene, în țările care au aderat la Alianță, în concordanță cu cerințele pentru asigurarea consolidării și desfășurarea exercițiilor. Cu toate acestea, singurele forțe combatante staționate permanent pe teritoriul noilor state membre sunt doar propriile forțe armate ale acestora.

Chiar și înaintea crizei din Ucraina, singura prezență vizibilă și de rutină a forțelor Alianței în noile state membre era cea a aeronavelor NATO folosite în țările baltice pentru misiuni de poliție aeriană. Aceste mijloace defensive minime nu pot fi catalogate drept forțe combatante semnificative în sensul prevederilor Actului fondator.

De la începutul crizei și până în prezent, NATO a luat măsuri pentru creșterea nivelului de evaluare a situației din teren și întărirea apărării membrilor săi estici. Acest lucru este în deplină concordanță cu Actul fondator și reprezintă o consecință directă a acțiunilor militare destabilizatoare ale Rusiei.

În fine, Actul prevede, de asemenea, că „Rusia va manifesta o rețineră similară în privința dislocării convenționale a forțelor sale în Europa”. Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei reprezintă o încălcare flagrantă a acestui angajament, la fel cum este și suspendarea unilaterală de către Rusia a respectării Tratatului CFE.

Rusia susține că NATO îi ignoră îngrijorarea în privința apărării antirachetă

NATO nu a ignorat îngrijorarea Rusiei. Dimpotrivă, Alianța a căutat în permanență să coopereze cu Rusia în domeniul apărării antirachetă. La Summit-ul de la Lisabona din 2010, șefii de state și guverne „au decis să dezvolte o capacitate de apărare antirachetă pentru a proteja întreaga populație a statelor europene membre NATO, precum și toate teritoriile și forțele acestor state și au invitat Rusia să coopereze cu noi” (declarația poate fi accesată [aici](#)).

Acest lucru a fost reiterat la Summit-ul de la Chicago din mai 2012 ([aici](#)), când liderii au subliniat că Alianța „își menține angajamentul pentru cooperare în privința apărării antirachetă într-un spirit comun de încredere și reciprocitate” și au declarat explicit că apărarea antirachetă a NATO „nu va submina capacitățile de descurajare strategică ale Rusiei”. NATO a propus, de asemenea, realizarea unui regim de transparență, inclusiv prin crearea a două centre comune de apărare antirachetă. Rusia a refuzat aceste oferte.

Aceste declarații ale Summit-ului sunt mai mult decât promisiuni politice: ele definesc politicile NATO. În loc să accepte NATO ca un partener de cooperare, Rusia a adus unele argumente care ignoră legile fizicii și politicile enunțate de către NATO. Experți militari independenți ruși au demonstrat clar că proiectul apărării antirachetă al NATO nu poate să reprezinte nicio amenințare la adresa Rusiei sau să afecteze eficacitatea forțelor sale de descurajare strategică. Rusia a folosit apărarea antirachetă drept o scuză pentru a aduce acuzații, nu ca pe o oportunitate pentru un parteneriat.

Criticile Rusiei privind legitimitatea acțiunilor militare ale NATO – Libia

În încercarea de a-și apăra propriile acțiuni ilegale din Crimeea, Rusia a atacat legitimitatea unor operațiuni ale NATO.

Printre acestea se numără operațiunea condusă de NATO în 2011 pentru protejarea populației civile din Libia. Operațiunea NATO a fost lansată sub autoritatea conferită de două Rezoluții ale Consiliului de Securitate al ONU (UNSCR), cu numărul [1970](#) și [1973](#), care fac trimitere la Capitolul VII al Cartei ONU și care nu au întâmpinat opoziția Rusiei. Președintele Putin a acuzat recent NATO că a încălcat aceste Rezoluții prin bombardarea Libiei. Acest lucru este complet inexact.

UNSCR 1973 a autorizat NATO „să ia toate măsurile necesare” pentru „a proteja populația civilă și zonele populate de civili aflate sub amenințarea unui atac”, ceea ce NATO a făcut, cu sprijinul politic și militar al unor state din regiune și al unor țări membre ale Ligii Arabe.

După conflict, NATO a cooperat cu Comisia Internațională de Investigații a ONU pentru Libia, care nu a sesizat nicio încălcare a UNSCR 1973 sau a dreptului internațional, ajungând în schimb la concluzia că „NATO a desfășurat o campanie de înaltă precizie, cu o determinare de a evita pierderi de vieți omenești care poate fi demonstrată”.

Criticile Rusiei privind legitimitatea acțiunilor militare ale NATO – Kosovo

Operațiunea NATO legată de Kosovo a fost declanșată după mai bine de un an de eforturi întreprinse de ONU și Grupul de Contact - în care Rusia era membră - în vederea ajungerii la o soluție pașnică. În câteva rânduri, Consiliul de Securitate al ONU a catalogat purificarea etnică din Kosovo și numărul crescând de refugiați alungați din căminele lor drept o amenințare la adresa păcii și securității internaționale. Operațiunea Allied Force a NATO a fost lansată în pofida absenței unei autorizări din partea Consiliului de Securitate, pentru a stopa o susținută încălcare a drepturilor omului și ucidere a populației civile pe scară largă.

Operațiunea condusă de NATO după încheierea campaniei aeriene, KFOR, din care a făcut inițial parte și Rusia, s-a desfășurat sub mandatul ONU (UNSCR [1244](#)), cu scopul de a oferi un mediu sigur de securitate pentru Kosovo. Acest lucru a condus la aproape zece ani de diplomație, sub egida ONU, vizând găsirea unei soluții politice și stabilirea statutului final al Kosovo, în conformitate cu prevederile UNSCR 1244.

Operațiunea din Kosovo s-a desfășurat după discuții amănunțite și complexe, care au implicat întreaga comunitate internațională confruntată cu o criză de lungă durată. În Crimeea, fără nicio dovadă privind existența vreunei crize și în absența oricărei încercări de a negocia o soluție în orice formă, Rusia a ignorat întreaga comunitate internațională, inclusiv ONU, ocupând pur și simplu o parte a teritoriului altei țări.

Afirmațiile fără acoperire ale Rusiei potrivit cărora autoritățile ucrainene sunt ilegitime

La 27 februarie 2014, actualele autorități ucrainene (președintele și guvernul de la Kiev) au primit aprobarea unei covârșitoare majorități a parlamentului ucrainean (371 de voturi din 417 înregistrate), care include și reprezentanți ai Partidului Regiunilor.

Acest parlament a fost ales la 28 octombrie 2012. La acel moment, Ministerul de Externe rus a declarat că alegerile s-au desfășurat „în mod pașnic, fără niciun fel de excese și în conformitate cu standardele general acceptate” și că „au confirmat angajamentul Ucrainei pentru democrație și statul de drept”. Declarația poate fi citită în limba rusă [aici](#).

Parlamentul pe care Rusia îl caracteriza atunci drept legitim ar putea cu greu să fie considerat drept unul ilegal acum.

Afirmațiile fără acoperire ale Rusiei potrivit cărora așa-zisul referendum din Crimeea a fost legal

Oficialii ruși susțin că așa-zisul referendum desfășurat în Crimeea la 16 martie 2014 a fost legal.

Referendumul a fost ilegal potrivit Constituției ucrainene (poate fi accesată în limba ucraineană [aici](#), în limba rusă [aici](#) și în limba engleză [aici](#)), care prevede că aspectele legate de „modificarea configurației teritoriului ucrainean se rezolvă exclusiv printr-un referendum al tuturor ucrainenilor”.

Crimeea, ca parte a Ucrainei, beneficiază de statutul de republică autonomă, dar toate aspectele legate de autoritatea sa trebuie să fie rezolvate de către parlamentul ucrainean (Articolul 134), iar Constituția sa trebuie să fie aprobată de către parlamentul ucrainean (Articolul 135).

În plus, așa-zisul referendum a fost organizat în câteva săptămâni de către o conducere auto-proclamată din Crimeea, care a fost instalată de către personal militar rus, după asigurarea controlului asupra clădirilor guvernamentale.

Afirmațiile fără acoperire ale Rusiei potrivit cărora anexarea Crimeei a fost justificată de opinia Curții Internaționale de Justiție referitoare la independența Kosovo

Liderii ruși susțin că precedentul pentru așa-zisa declarație de independență a Crimeei îl reprezintă opinia consultativă a Curții Internaționale de Justiție privind independența Kosovo (poate fi accesată online [aici](#)).

Cu toate acestea, Curtea a declarat clar că opinia sa nu constituie un precedent. Curtea a arătat că a avut de examinat o chestiune „de mică amploare și specifică” în cazul independenței Kosovo, care nu va acoperi consecințele legale mai largi ale acelei decizii.

Curtea a subliniat circumstanțele în care cererile privind obținerea independenței sunt ilegale. Acestea includ dacă „ele au fost sau ar fi fost legate de folosirea ilegală a forței”. Un exemplu de „folosire ilegală a forței” ar fi invadarea și ocuparea de către o țară vecină – exact acțiunea întreprinsă de Rusia.

Mai mult decât atât, procesul care a condus la declarația de independență a Kosovo s-a întins pe parcursul mai multor ani și a inclus un proces amplu, sub autoritatea ONU. Afirmațiile fără acoperire ale Rusiei ignoră toate aceste fapte.

Public diplomacy division (PDD) - press and media section

Tel.: +32(0)2 707 1010/1002

Email: moc@hq.nato.int

#NATO